

Mijn vorige brief is waarheid geworden: Bevroren leed is eeuwigdurend leed.

Iedereen mag weten dat ik er doorheen zit nu mijn liefste met wie ik alles deelde er niet meer is.

Hieronder mijn verhaal over haar dat ik heb uitgesproken tijdens een prachtige samenkomst in Natuurbegraafplaats Landgoed Hoeve Ruth in Vlierden. Gert oude Sogtoen speelde piano en begeleidde de bekende tenor Mario Veltman die Ave Maria van Schubert en Nessun Dorma (niemand mag slapen) van Puccini's opera Turandot zong.

Mijn kleinkinderen Lieve en Teun van 14 jaar hebben zeer mooi gesproken over hun oma, Deirdre mijn dochter en Brendan met hun geweldige verhalen en tenslotte ikzelf als laatste.

Mijn verhaal over Leonie volgt hieronder:

LIEVE LIEFSTE LIEVERD MIJN HUIS MIJN ALLES

NIETS IS MOOIER DAN MET JOU TE LEVEN - NOOIT EEN SAAI MOMENT

Ons leven samen begon tumultueus. Bruiloft gerinkel op zaterdag 3 oktober 1970 in 't Kasteeltje' van Marie Thérèse Rompa haar ouders. Waar was ik mee bezig, ik was onrustig, liep met een glaasje op en neer naar de telefoon en terug, ik had een afspraakje met hockeymeisje Tineke, liep weer terug toen een zekere Leonie plots in mijn omgeving zat. Ze vertelde dat ze medicijnen had gestudeerd en op het punt stond naar Tunesië te vertrekken om daar ergens in een verlaten gebied te gaan werken. Ik zei plompverloren: 'Dat gaat niet gebeuren' . **'Dat gaat niet gebeuren ?' herhaalde ze. 'Hoezo niet, ga jij dat voor mij bepalen ? Ik ben eigen baas.'** Nee, je gaat niet nadat je met mij bent uitgegaan en daarna wil je niet meer naar Tunesië.' **'Wat ben jij een arrogante bal zeg'.** 'Ja, maar ik zeg het toch heel aardig. Weet je wat, ik bel je deze week op en maken we een afspraakje.' Leonie werkte in het ziekenhuis in Sittard, moest ik dus daar naar toe. En ja natuurlijk, ze is niet meer naar Tunesië geweest, ja wel veel later met mij op vakantie. We wisten het meteen. **Wat ze me direct duidelijk maakte en toevoegde: 'Denk eraan dat ik altijd wil werken en niet zo'n beetje ook: Ik wil heel hard werken.** Dat is dan direct duidelijk. En, zei ik, heb ook iets te vertellen. Ik ben een kunstverzamelaar en ik beslis zelf of ik iets wil aankopen, daar ga jij niet over. Het is geen gewone kunst, een mooi plaatje aan de muur, het moet schuren en pijn doen. Ik ben niet voor niets Pijnenburg, voor mijn Duitse leraar zelfs "Herr von Schmerzenburg".

Na drie maanden en wat schermutselingen zijn we getrouwd waarbij Herman Verbeek specialist in opleiding in het Elkerliek ziekenhuis, vriend van Leonie die in mijn flat in de Boerhaavelaan mocht slapen, als mijn directiesecretaris de telefoon aannam en de juiste informatie doorgaf.

Wij trouwden op maandag 25 januari 1971, in het kapelletje van Onze Lieve Vrouw van Binderen. Mijn Heerom Harry Maas deed de dienst, door zijn zus Greetje, mijn moeder, steevast Heerom genoemd. Het kapelletje heeft de naam te danken aan Maria van Leuven die tijdens de jacht in het moeras terecht kwam en uitriep: O God 'k bin-der in!

Nu mijn ALLERLIEFSTE is overleden voelt het voor mij alsof ik in hetzelfde moeras ben terecht gekomen.

Het feest vond plaats in de Hoefslag in Deurne, waar vroeger de familie Hoedemakers een restaurant hadden met minigolf en aan een houten aanbouw vele omgedraaide pannen met gaten erin waar honderden vogeltjes in en uit vlogen. In mijn gedachten vlogen ze mee om ons te begeleiden door het leven. De lucht was vervuld met kwinkelerende vogeltjes.

Als huwelijksgeschenk reisden we direct met de auto naar Parijs, en bezochten we onder ander: Notre Dame, Quartier Latin, Bastille, Montmartre, Louvre, Olympia met Charles Aznavour. We genoten, dat hadden we samen. Kunst en cultuur als genot, troost en smeermiddel voor het leven. Alleluja!

In de zomer van 1971 maakten we een lange reis van 6 weken naar Spanje en Marokko. Op de terugreis mochten we Marokko niet uit wegens de Russische griep en moesten we een week in quarantaine omdat Leonie zwanger was van Deirdre. Daarna kregen we in Valencia panne. Een snelheidsduivel schampte onze auto. Van de politie moesten we schuld bekennen omdat Spanjaarden niet verzekerd waren. Het hielp dat Leonie goed Frans sprak.

We zijn twee behoorlijk eigenwijze persoonlijkheden en dat botste en knetterde regelmatig. Nientje liep altijd met een grote vaart door het huis en ik hoor nog haar hakjesgetik op de stenen vloer van ons huis, want ja we waren voortvarend en kochten direct grond in Deurne. Deurne, omdat daar alle scholen waren, een station aanwezig was en hoofdstad van de Peel is. Bovendien was de grond er goedkoop. Een jaar later verkochten wij ons huis aan Wim Kuijpers en bouwden op een veel groter stuk grond aan het begin van het echte bos in de Walsberg.

U moet weten dat Leonie, voor mij Nientje of Nina Tabietse geheten uit Kerkrade-West kwam, een mijnwerkersgebied. Het was niet natuurlijk dat meisjes daar gingen studeren. Haar vader, Pierre stond erop dat ze gymnasium ging doen om zo zijn eigen diep verlangen waar te maken. Ze moest hoge punten halen, anders kreeg ze het te horen.

Toen ze drie jaar was wist ze al dat ze arts wilde worden gestimuleerd door een zekere Pief, een wonderdokter in kruiden die was gevlucht in de Eerste Wereldoorlog en deel uitmaakte van de familie. Het is hem wel gelukt, beide dochters Leonie en Bertine met haar schitterende schoonheidssalon en zoon Jacques hebben het goed gedaan in hun leven.

Leonie wilde zich graag specialiseren, maar de tijd was er niet rijp voor, van mannelijke specialisten kreeg ze te horen *'Maar meisje toch wat ga je beginnen, dat kun je nooit aan met die lange werkdagen'*.

Toen begon het vrouwelijke te kriebelen. Ze wilde graag kinderen en kreeg direct een baan aangeboden als jeugdarts bij de GGD in Helmond.

Het was hollen geblazen, ik mijn studie onderwijskunde in Tilburg op vrijdag en zaterdag, lesgeven op school, Nientje naar de opleiding jeugdgezondheid van twee jaar, veel musea, theaters, we renden onszelf voorbij, we wilden alles uit het leven halen. Deirdre werd geboren op 24 januari 1972 en Brendan 3 februari 1975.

Ik was blij met Leonie, een zelfstandige vrouw, het gaf mij juist veel rust. Sommige manvrienden van ons vonden het maar niets dat Leonie werkte, zelfs vrouwen die gestudeerd hadden. *'Wij komen wel eens terug als je gestopt bent met werken'*. Niet dus, blijf dan maar weg. En toen er een crisis uitbrak in de jaren 80 kregen we te horen dat het een schande was dat wij twee salarissen verdienden en dat Nientje maar moest stoppen met werken om plaats te maken voor een collega.

Een vrouw werd in die tijd nog lang niet als een volwaardig mens gezien. Professor F. Buytendijk schreef in de jaren '50 een boek over de vrouw en zijn eerste zin was: *HET uitgangspunt van deze studie is geweest, dat de vrouw een mens is.*

Ik herinner me dat als een vrouw in het onderwijs een kind kreeg ze het onderwijs moest verlaten. Een vrouw was gezegend met de drie K's , vul ze zelf maar in, het begint met Kerk en de overige twee laat ik uw fantasie over, het is altijd goed.

Een tijd daarna zeiden mensen tegen me dat ik het goed bekeken had door met een goed verdiende arts te trouwen. Ach mensen zijn maar mensen.

Het ging er soms hevig aan toe tussen ons, alle twee stront eigenwijs, meestal om futiliteiten en later om de opvoeding van de kinderen en vooral, eerlijk gezegd die van onze Brendan.

We maakten vele reizen, bezochten zowat alle musea en kerken in Frankrijk, Italië, Duitsland. In iedere kerk stak Leonie een kaarsje voor Maria op, anders was het niet compleet. Eens kwam een man naast ons staan die zei; *'Houd onmiddellijk op met die flauwe kul, je wordt belazerd en jullie belazeren de zaak ook.'*

Toen Deirdre amper geboren was werd ze al in een kinderzitje meegesleurd door de verzengende hitte in Herculaneum en Pompeï. Leonie zou de routeplanner hebben kunnen uitvinden. Ze loodste ons door alle moeilijke straatjes in Napels met oorverdovende snerpende ongeduldige toeteraars. Meestal had ze wegenkaarten op haar schoot en mij toe roepende Links – Rechts - Rechtdoor. Ze was hiermee eerder dan de snollebollekes. Op de Boulevard Périphérique de Paris raakte ik zoek en Nientje maar roepen CENTRE SUD – CENTRE SUD. Als we hier thuis iets niet weten roepen we allemaal CENTRE SUD. Leonie hield alles tot in de details bij, we hebben 40 dikke plakboeken, ze schreef alles op, plakte schots en scheef met het idee dat het creatief was.

Ik studeerde hard, haalde een jaar eerder mijn MO-B en kreeg ik dankzij mijn tekenmethode filosofie Leven-Beleven-Ontdekken direct een baan als docent aan de Academie voor Beeldende Kunsten aan de Cobbenhagenlaan in Tilburg.

Leonie studeerde natuurgeneeskunde en was soms hele weekenden en dagen weg voor die studie. Gelukkig hadden we fantastische hulp van mevrouw Koolen en later van Franca van de Putten. Tussendoor schilderde ik het hele huis van buiten en van binnen. De kinderen kregen wat ze in het Duits zeggen Bildung, muziekles, hobo, kunstopvoeding, hockey. Het leven was het waard geleefd te worden, alles moest eruit gehaald worden.

Nientje heeft mij de liefde voor de opera gebracht. We hebben wel 30 opera's in het Nationale Opera en Ballet in de Stopera in Amsterdam beleefd. We maakten er dan altijd een feestje van, overnachten in een fijn hotel, het decor waarin de opera's zich afspeelden waren het beste van het beste en we lieten ons helemaal meeslepen door het verhaal en de intense muziek. Om nooit meer te vergeten mijn liefste Nientje. Dank je wel, dank je honderdduizend maal mijn liefste Nientje.

Het lesgeven in Tilburg, mijn adviseurschap in Helmond en allerlei andere commissies, de hobby's van de kinderen, de niet te temmen werklust van Leonie vroegen om een balanceerkunst van een trapeze-werker. Tijdens vakanties bleven we regelmatig 4 weken weg, nooit te lang op een plek, de wereld moest gezien worden. En onze kunstwerken werden in de hele wereld tentoongesteld: om er enkele te noemen: New York, Los Angeles, Boston, Parijs, Boymans, Groninger Museum en vorig jaar maakten we nog samen een reis naar Noorwegen waar een werk van Rammellzee tentoongesteld werd in de Kunsthall van Oslo.

Toen overkwam me ook nog dat ik verliefd werd op een studente, tjonge jonge tjonge jonge wat een gedoe. Ik ben nog dankbaar dat het uiteindelijk niets is geworden. Ik kon en mocht het haar niet aandoen. Jou liefde voor mij is altijd zo overtuigend geweest. Ik moet eerlijk zijn en niet alleen maar de mooiste dingen vertellen.

In 1986 gebeurde er wonderbaarlijke dingen die ons hele leven op zijn kop zette. Het begon met de studente Írene Henselmans die tijdens een les tegen me zei : *'Maar meneer Pijnenburg u gaat altijd zo diep en emotioneel op alles in' U zou eens een boek van Etty Hillesum moeten lezen.* Ik had nog nooit van de schrijfster gehoord. Etty bleek een Joodse schrijfster te zijn die vergast is in de Tweede Wereldoorlog.

Ik kocht haar dagboeken, begon te lezen, vraag me niet hoe en waarom maar ik moest om iedere regel van haar huilen, intens huilen, ze werd een deel van mezelf. Leonie werd helemaal meegesleept. **Ik las niet maar werd gelezen zoals Armando de kunstenaar zei: 'Ik schilder niet maar wordt geschilderd'.** Ik had al heel lang veel last van darmproblemen, was zo ontzettend moe. Ik ging me verdiepen in esoterie, gezondheid, stopte direct met vlees eten en wonderbaarlijk na een week waren alle problemen voorbij, nooit geen last meer gehad. Leonie keek ook ineens anders tegen haar vak aan en ging als een bezetene acupunctuur studeren en oefenen, ik geloof wel 8 jaar lang, daarnaast nog Bachtherapieën. Nientje begint een acupunctuurpraktijk. Het huis werd ervoor verbouwd. Tijdens een bezoek van ons aan de helderziende Netty Edelschaap in Utrecht zei deze 'Er is hier iemand die je met Muusje aanspreekt. Leonie schrok zich rot. Het was haar vader die haar altijd brieven schreef met 'Liefst Muusje'. De volgende dag viel een boekenkast bij ons om, de boeken over de vloer, één lag helemaal open en ja met een verloren brief die begon met 'liefste Muusje'. Een andere helderziende, een Engelsman die 8 jaar in coma had gelegen, daaruit was ontwaakt, keek ons aan en zei 'Met jullie komt het helemaal goed, er komt iets moois tussen jullie'

Nientje kreeg gezondheidsklachten. Het begon tijdens een bezoek aan het Stedelijk Museum in 2009 toen ze zich plotseling niet goed voelde en een scheve mond kreeg. In de loop der jaren kwamen er meer klachten, twee zware hartoperaties, twee heupen gebroken en toch ging ze onverzettelijk voort met haar praktijk en had tijd voor haar kinderen en kleinkinderen.

Ik kreeg op mijn 70ste prostaatkanker en daarmee nam de seksuele drift totaal af, maar voor mij betekende het een proces naar volledige toewijding aan mijn Nientje. Ik ontdekte dat tederheid, aanraking, liefde zonder bijbedoelingen van veel grotere waarde is. Zo is onze liefde gaan bloeien.

Pas op haar 75stigste verjaardag besloot Leonie te stoppen met haar werk, met pijn in haar hart.

Ze moest een rollator gaan gebruiken, dat ze niet meer kon autorijden, haar zelfstandigheid verliezen was voor haar het ergste wat haar kon overkomen. Ik werd mantelzorger, ik heb het gedaan met veel liefde, onze liefde groeide en groeide. In onze tuin staat in de border een rode roos die de tijd heeft doorstaan. Aan de steel zitten flinke doorns, die ons flink geprikt hebben in ons leven, maar er zit ook ruimte tussen de dorens, tijd voor bezinning en samen genieten.

Daarboven bloeit de vlamrode roos. Ja wij hebben samen bijna de volmaakte liefde bereikt. Ik heb haar met mijn hele ziel verzorgd, aan - en uitkleden, haar douchen, iedere nacht samen met haar naar het toilet, masseerde haar pijnlijke enkels en benen met Jambes Légères, onderwijl streelde en kraste ik haar rug wat ze zo lekker vond. In bed kroop ik zo dicht tegen haar aan dat we bijna één persoon werden, kuste ik haar wel ieder nacht tientallen keren achtereen en fluisterde en riep "Nientje ik houd zoveel van je, je bent mijn trots en toeverlaat, mijn eigenwijze lieve liefste dondertje, je hebt alles met 150% gedaan, je liefde voor mij was er altijd en ook voor je kinderen en kleinkinderen onvoorwaardelijk. Ja Pijntje fluisterde ze dan, ze kon nauwelijks meer praten wegens kortademigheid, 'Ik houd van je, jij bent de liefste man, jij komt hoog in de hemel'. Ja Pijntje, ja Nientje, ja Pijntje.

De rollator was voor mij geen probleem, ik zette Nientje op de zitting en wij reden naar film en door museumruimtes. Half november nog enkele dagen naar Oudenaarde en naar Gent waar we mooie dagen beleefden.

Leonie was niet bang voor de dood, ik heb zoveel ingeleverd zei ze steeds, mijn hele zelfstandigheid is verloren, Ik hoop dat ik eerder ga dan jij. Haar kortademigheid speelde zeer en ze had al twee keer in het ziekenhuis gelegen om vocht af te voeren. Het ziekenhuis had haar uitbehandeld verklaard.

Onlangs lag ze nog in het Elkerliek ziekenhuis om nog te proberen vocht af te voeren. 's Morgens om half acht ging mijn telefoon af, ik schrok me rot en dacht dat het een slechte mededeling zou worden. Maar nee, het was Nientje zelf, **die me vertelde dat ze de regie weer in eigen handen ging nemen, dat ze aangekleed in bed lag en direct wilde vertrekken.**

Nientje had al een half jaar geleden kaarten besteld voor de Fledermaus van Johann Strauss jr. in het Nationale Operahuis 'De Stopera' in Amsterdam.

We vertrokken naar Amsterdam, Leonie kon lekker slapen in mijn wagen. In het hotel ging ze voor het diner weer slapen en de volgende dag bracht een taxi ons tot aan de voordeur van de Stopera. Het was een prachtige Fledermaus operette, die drie uur duurde. Het was eigenlijk een droevige operette, helemaal door de regisseur Barry Kosky naar onze tijd gebracht.

Een bacchanaal bijna Venetiaans feest van orgiën, dans, zang, overspel, bedrog en list. De mens in al zijn zwakheden, het laatste feestje van de mens voordat hij orgie-end ten onder gaat.

Laatste foto in De Stopera

voorzijde begrafeniskaart

We genoten maar Leonie kreeg veel prikkels zei ze. Dezelfde taxichauffeur kwam ons ophalen. In de hal troffen we Marieke Smit, de vrouw van onze overleden vriend Herman Verbeek.

De hele nacht was ze onrustig in het hotel, en ben ik samen met haar meerdere keren naar het toilet gegaan. De volgende morgen at ze slechts een fractie van een croissant terwijl ze anders zo kan genieten van een rijk breakfast. De terugreis ging goed en ze had genoten van de operette fluisterde ze al had ze wel veel prikkelingen gehad.

Bijna thuis aangekomen wilde ze niet naar onze liefste dochter Deirdre en dan weet ik dat ze zich echt niet goed voelde. We zijn vroeg naar bed ..gegaan. De volgende dag was de laatste dag van het jaar. De kinderen kwamen, behalve Brendan die in Turkije woont. Ze heeft nog met een half glas champagne geproost en zei wel dat het de beroerste oudejaarsnacht van haar leven was. Terwijl de kinderen naar huis gingen zei ze dat ze naar bed wilde, het was pas 7 uur. Ik zei, maar dan ga ik met jou mee en proberen we boven wel tv te kijken. Wat ben ik blij dat ik met haar naar boven ben gegaan. Ik kroop met mijn kleren aan tegen haar aan, ze kreeg het steeds moeilijker, ik huilde (ze zei nog niet zo dramatisch doen), haar open waren gesloten en ik belde dat toch iedereen maar moest komen. Iedereen was bij haar laatste momenten. Lieve onze kleindochter kwam naast mij dicht bij Leonie liggen.

Haar laatste woorden waren nog Nee, nee, nee, nee, alsof ze werd geroepen door een stem. Toen hield het op. **Mijn allerliefste, lieve Nientje is niet meer hier. Wat zal ik je missen mijn allerbeste en allerliefste. Mijn hart bloedt.**

Ik dank mijn kinderen Brendan en zijn vrouw Semiramis en speciaal mijn lieve allerbeste dochter Deirdre en haar dochter Lieve en Teun en Alex die tot enorme steun voor me zijn geweest.

Zie twee foto's hieronder.

Bij het graf werd nog gespeeld en gezongen het lied van Beppie Kraft
'Iech bin zoe verleef' en iedereen zong en deinde mee rondom het graf.